

ΕΦΗΒΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ: ΘΕΑΤΡΟΝ ΡΕΧ :
ΙΑΚ. ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗ: ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ
ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ.

Ἡ ἔλλειψη ὀργανωμένου παιδικοῦ κι' ἐφηβικοῦ θεάτρου εἶναι χαρακτηριστικό ὄχι μόνο τῆς χώρας μας, ἀλλὰ καὶ γενικὰ ὄλων τῶν ἄλλων χωρῶν ποῦχουν μεγαλύτερη θεατρικὴ παράδοση ἀπὸ τὴ δική μας.

Οἱ μόνες χώρες ποῦ ἔδωσαν σημασία στὸ παιδικὸ καὶ στὸ ἐφηβικὸ θέατρο, καὶ τὸ ὀργάνωσαν συστηματικὰ εἶναι τὰ ὀλοκληρωτικὰ κράτη, τόσο τὰ φασιστικὰ ὅσο καὶ τὰ ἀπολυταρχικὰ ἀριστερά.

Ἀναγνωρίζοντας τὴν τεράστια ὑποβλητικὴ δύναμη τοῦ θεατρικοῦ λόγου καὶ τὴν σχεδὸν δημιουργικὴ ἐπίδρασή του στὶς παιδικὰς καὶ νεανικὰς ψυχὰς, χρησιμοποίησαν τὸ θέατρο σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα προπαγανδιστικὰ μέτρα τῶν ἀρχῶν τους.

Τὰ ἔργα ποῦ δίνονταν καὶ ποῦ δίνονται ἀπ' τὶς σκηνὲς τοῦ παιδικοῦ κι' ἐφηβικοῦ θεάτρου τῶν ὀλοκληρωτικῶν κρατῶν εἶναι ὄλα διαλεγμένα γιὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν τοὺς σκοποὺς τῆς πολιτείας καὶ ἡ ἐναλλαγὴ τους ἢ καλύτερα ἡ προτίμηση ἑνὸς θέματος ἢ ἑνὸς συγγραφέα κάθε τόσο, ἀνταποκρίνεται στὴν ἀλλαγὴ ἢ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν βασικῶν ιδεῶν τοῦ κόμματος.

Κι' ἀναρωτιέται κανεὶς, γιὰ τὴν ἄλλα κράτη, τὰ ἐλεύθερα, δὲν μεταχειρίζονται τὸ θέατρο ὄχι γιὰ προπαγάνδα ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐνσταλάξουν στὶς παιδικὰς καὶ στὶς ἐφηβικὰς ψυχὰς τὴν αἴσθησιν τοῦ καλοῦ καὶ νὰ εἰσαγάγουν τὰ παιδιά στὸν κόσμον τῆς Τέχνης.

Γιὰ τὸ ὅτι οἱ μεμονωμένες ἰδιωτικὲς προσπάθειες ποῦ παρουσιάζονται σὲ κάθε χώρα, δὲν κατορθώνουν παρά νὰ στρεβλώσουν ἰς περισσότερες φορές τὸ καλλιτεχνικὸ ἔνστικτον τοῦ παιδιοῦ ἢ τὸ λιγώτερον νὰ ἐπιβραδύνουν τὴν καλλιτεχνικὴν του ἀναπτύξιν, ἐπιβάλλονται γιὰ μιὰ πολὺχρονη φοίτησιν σὲ μιὰν ἀπλοϊκὴ σχολὴ παραπλήσια τῆς μωρίας.

Ἐχει ἐπικρατήσῃ δυστυχῶς ἡ ἀντίληψιν πὸς τὰ παιδιά εἶναι ἓνα εἶδος πνευματικῶν ἀνάπηρων, ποῦ πρέπει νὰ συνεννοῦμαστε μαζί τους μὲ σχήματα καὶ λέξεις τόσο ἀπλοποιημένες καὶ τόσο στερημένες ἀπὸ ἀληθινὴν ποίησιν καὶ ζωὴν, ποῦ νὰ κατανοῦν σχήματα ἀνοῦσια. Καὶ τὰ παιδιά ποῦ δὲν εἶναι καθόλου ἀνάπηρα, ἀλλ' ἀντίθετα μὲ τὴν παρθένα τους δεκτικότητά καὶ τὰ περιορισμένα τους ἐνδιαφέροντα ποῦ δὲν τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ ξεχαστοῦν καὶ νὰ συγχωρήσουν, μὲ τὴν ψυχὴν τους πλησιέστερα στὸν βασικὸ μῦθον τῆς ζωῆς καὶ τὸ

κορμί τους μὲ νωπὰ ἀκόμη τὰ ἴχνη τοῦ μυστήριου τῆς δημιουργίας, ἴκανὰ νὰ δεχθοῦν τὴν καλλιτεχνικὴν μύσιν, καλύτερα ἀπὸ πολλοὺς μεγάλους, ἀδιαφοροῦν ὅταν δὲν κοροϊδεύουν ἢ ὅταν δὲν φρυγίζονται μὲ τοὺς μεγάλους ποῦ προσπαθοῦν νὰ τὰ πλησιάσουν μὲ ψελλισμούς καὶ τραυλισμάτα.

Πραγματικὰ τὰ περισσότερα παιδικὰ ἔργα, δὲν εἶναι παρά θεατρικὰ τραυλισμάτα, παρουσιοῦσιν μιὰς ἀνύπαρκτης πραγματικότητος, χωρισμένης σὲ ἀηδιαστικὰ καλοὺς καὶ φρικιαστικὰ κακοὺς ἀνθρώπους, χωρὶς παραλλαγὰς, χωρὶς τὴν θεία ἐκεῖ ἢ μίξιν τῶν συναισθημάτων, τὸ ὄξειδιάλυτον ὑφάδι τῶν συγκινήσεων, ποῦ εἶναι ὁ ἀνθρώπος.

Καὶ εὐτυχῶς—καὶ ἀπόδειξιν συνάμα περιτρανὴν πὸς τὰ παιδιά δὲν εἶναι οἱ πνευματικοὶ ἀνάπηροι ποῦ φαντάζονται οἱ καλοπροαίρετα, ἀλλ' ἀναρμόδια ἀσχολούμενοι μαζί τους—ποῦ ἡ ἐπίδρασιν τῶν τέτοιων ἔργων καὶ τῶν τέτοιων μεθόδων, εἶναι ἐλάχιστη στὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ, γιὰ τὸ ἄλλοιῶς θὰ εἶταν τραγικὸ τὸ ξύπνημά του στὸ ἀντίκρουσμα τῆς ἀληθινῆς πραγματικότητος.

Εἶπα παραπάνω καλοπροαίρετα καὶ βέβαια τὴν καλὴν πρόθεσιν δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀρνηθεῖ κανεὶς σὲ κανέναν ἀπὸ τοὺς ἰδιώτες ποῦ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ παιδιοῦ στὶς ἐλεύθερες χώρες, ἂν καὶ δύσκολα καθορίζεται τὸ ποῦ τελειώνει ἡ καλὴ πρόθεσιν καὶ ποῦ ἀρχίζει ἡ ἐγωϊστικὴ ἐκμετάλλευσιν, ἔστω ἀκούσια, ἔστω ἐπιβαλλόμενῃ ἀπὸ τὰ πρόγματα, μὰ πάντα ἐκμετάλλευσιν τῆς προσπάθειας αὐτῆς γιὰ τὴν προβολὴν καλλιτεχνικῶν μηδαμινοτήτων.

Ἀλλὰ ἡ σημασία τῆς καλλιτεχνικῆς μύσης καὶ ἐκπαίδευσιν τοῦ παιδιοῦ εἶναι τόσο μεγάλη, ἔχει τόσο βαθεῖα ἐπίδρασιν στὴν καλλιτεχνικὴν ζωὴν ἑνὸς τόπου καὶ στὸ ἀνθισμα τῶν καλλιτεχνῶν του, ποῦ ἐπιβάλλεται ἡ φροντίδα καὶ ἡ καθοδήγησιν τῆς πολιτείας, ὄχι, τὸ εἶπα καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω, γιὰ τὴν προπαγάνδισιν πολιτικῶν ιδεῶν, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἐνστάλαξιν ὑγιῶν, καλλιτεχνικῶν κατευθύνσεων.

Ἀκόμη καὶ στοὺς εὐτυχημένους ἐκείνους τόπους ποῦ, σὰν τὴ Γαλλίαν, ἀξιώθηκαν νὰ ἔχουν ἓναν Coeur ποῦ ἀνόλωσε τὴν ζωὴν του καὶ τὴν ἀληθινὴν καλλιτεχνικὴν του φλόγα στὴ δημιουργίαν ἠθοποιῶν ὄχι μόνον ἐνήλικων ἀλλὰ καὶ παιδιῶν καὶ ἐφήβων ἠθοποιῶν, τῶν περιφημῶν Coriaux, ἀκόμη κι' ἐκεῖ εἶναι ἀπαραίτητη ἡ προστασία κι' ἡ μέριμνα τῆς πολιτείας, γιὰ νὰ μὴν λυγίσει ὁ ἐμπνευσμένος ἀγωνιστὴς στὴν προσπάθειά του. Ἀλλ' ἀντίθετα βρίσκοντας στοργὴν καὶ κατανόησιν νὰ μπορέσει ν' ἀποδώσει ὄλους τοὺς καρπούς του καὶ τὸ σπουδαιότερον νὰ δημιουργηθεῖ καὶ νὰ διατηρηθεῖ ἡ ζωτικὴ γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ζωὴν τοῦ τόπου, παράδοσιν.

Νὰ δημιουργηθεῖ δηλαδὴ θέατρο μὲ ἠθοποιούς ποῦ νὰ παίζου γιὰ παιδιά καὶ γιὰ ἐφήβους, ὄχι μὲ τὸν γελοῖον, συγκαταβατικὸν τρόπον ποῦ παίζου οἱ μεγάλοι γιὰ τὰ παιδιά

ἢ τὸν ἀφόρητα ἀπλοϊκὸ τρόπο πὺ διδάσκουν οἱ μεγάλοι στὰ παιδιὰ ἠθοποιούς, ἀλλὰ ἀκριβῶς μὲ τὸν ἴδιο τρόπο πὺ παίζουν γιὰ τὸ ἐνήλικο κοινό, μὲ μιὰ μόνη διαφορὰ, ὅπως ἀπάντησε ὁ Στανιολάβσκυ, ὅταν τὸν ρώτησαν πῶς πρέπει νὰ παίζουν στὸ παιδικὸ θέατρο: «Τὸ ἴδιο ὅπως καὶ γιὰ τοὺς μεγάλους, μόνο καλύτερα!» Θέατρο πὺ νὰ δίνει τὰ ἴδια ἔργα πὺ δίνονται καὶ στοὺς μεγάλους ἀλλὰ μὲ μιὰν ἐπιλογὴ πὺ νὰ εὐκολύνει τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ παιδιοῦ στὴν θεατρικὴ δημιουργία, τὴν κατ' ἀναβαθμὸς δηλαδὴ καλλιτεχνικὴ του μύηση.

Θὰ δίνει βέβαια τὸ θέατρο αὐτὸ καὶ παιδικὰ ἔργα ἀλλὰ ἀπὸ κείνα πὺ σὰν τὸν Tom Sawyer, τὶς Μεγάλες Προσδοκίες, τὸν Ὀλιβερ Τουϊστ, τὸ Γαλάζιο Πουλί, τὸν Πρίγκηπα καὶ τὸν Φτωχὸ κλπ. ἀπευθύνονται στὰ παιδιὰ σὰν σὲ ὄντα λογικὰ, σὰν σὲ ἀνθρώπους ὄχι πνευματικὰ ἀνάπηρους, ἀλλὰ μόνον ἀνώριμους, ἔργα παιδικὰ πὺ ἔχουν ἀπήχηση καὶ στοὺς μεγάλους. Γιατὶ αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι τὸ κριτήριον ἐνὸς καλοῦ παιδικοῦ ἔργου: ἡ παραδοχὴ του ἀπὸ τὸν ἐνήλικο.

Ὡς τὰ τότε κάθε ἰδιωτικὴ προσπάθεια γιὰ τὴ δημιουργία παιδικοῦ καὶ ἐφηβικοῦ θεάτρου, εἶναι εὐπρόσδεκτη καὶ συμπαθητικὴ, γιατί ἔρχεται νὰ πληρώσει, κατὰ τὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ, μιὰν ἀνάγκη τοῦ παιδικοῦ καὶ ἐφηβικοῦ μας κόσμου.

Παρακολουθώντας τὴν παράσταση τοῦ Ἐφηβικοῦ Θεάτρου στὸ Rex καὶ τὴν συμμετοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ νεανικοῦ κοινοῦ, τόσο στὸ ἔργο, ὅσο καὶ στὴν ἰδιαίτηρη ἐπίδοση καὶ ἠθοποιου, ἔννοιωσα πόσο βαθεῖα εἶναι αὐτὴ ἡ ἀνάγκη.

Εἶδα ἀκόμη, πῶς, ἀκριβῶς ἐκεῖνα τὰ σημεῖα τοῦ ἔργου πὺ ἄρεσαν στοὺς μεγάλους, τὸ ἐπεισόδιο τῶν ψευτοπαλληκιστῶν ληστῶν νὰ ποῦμε, εἶταν ἀκριβῶς τὰ σημεῖα πὺ ἐνθουσίασαν καὶ τοὺς μικροὺς θεατῆς, ἐνῶ ἀντίθετα τὰ ἀπλοϊκὰ σύμβολα τῆς Λουλουδένιας κλπ. ἄφηναν ἀδιάφορους μικροὺς καὶ μεγάλους.

Στὸ ἐνεργητικὸ τῆς προσπάθειας τοῦ Ἐφηβικοῦ Θεάτρου πὺ παρουσιάστηκε στὸ Rex, πρέπει νὰ ἀναγραφεῖ ὄχι μόνον ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Καμπανέλλη, πὺ ἔχει πολλὰ ὑποσχετικὰ προσόντα, ἀλλὰ καὶ ἡ σκηνοθεσία καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ ὁργάνωση τοῦ θιάσου γενικά.

Ἀγλαΐα Μητροπούλου